

Nuorten työelämävalmiudet sekä koulutuksen ja työelämän yhteistyön kehittäminen nuorten kanssa työskentelevien näkökulmasta

13.2.2026

Suomalaisten nuorten työelämään liittyvät asenteet ja odotukset ovat kokeneet muutoksia viime vuosien aikana. Nuorisobarometrin tuoreimpien tulosten mukaan nuorten sitoutuminen työhön on edelleen korkealla tasolla ja usko koulutuksen ja työn väliseen yhteyteen on säilynyt vahvana (Happonen & Kiilakoski 2024, s. 25-26). Samalla kuitenkin optimismi omaa tulevaisuutta kohtaan on heikentynyt, mikä heijastaa epävarmuutta työelämään siirtymisen edellytyksistä, työelämän pelisääntöjen ymmärtämisestä sekä omien valmiuksien tunnistamisesta (Happonen & Kiilakoski 2024, s. 81-85). Vuoden 2024 nuorisobarometri korostaa, että nuorten kokema kuormitus, paineet ja epävarmuus muodostavat kasvavan haasteen sekä koulutukselle että nuorten työllistymistä tukeville palveluille.

Tässä toimintaympäristössä käynnistyi KESTO-hanke – Etelä-Pohjanmaan nuoret tekijät: osaamisella ja tuella kiinni kestävään työelämään. Hankkeessa vahvistetaan 18–29-vuotiaiden nuorten osaamista, koulutusvalmiuksia ja työllistymistä erityisesti vihreän siirtymän tarjoamien mahdollisuuksien näkökulmasta Etelä-Pohjanmaalla. SEAMKin hallinnoima ja Euroopan unionin osarahoittama hanke alkoi maaliskuussa 2025 ja sen keskiössä on nuorten työllistymisen, ohjauksen sekä koulutuksen ja työelämän yhteistyön kehittäminen.

Hankkeen alkuvaiheessa toteutettiin nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille suunnattu kysely kevään ja alkusyksyn 2025 aikana. Kyselyyn saatiin 32 vastausta. Vastausten syventämiseksi toteutettiin lisäksi

fokusryhmähaastattelu loppuvuodesta 2025**,** johon osallistui kuusi henkilöä. Kertyneet aineistot avaavat kokonaiskuvaa siitä, millaisina nuorten työelämävalmiudet, tuen tarpeet sekä koulutuksen ja työelämän yhteistyön kehittämiskohteet näyttäytyvät ammattilaisten näkökulmasta.

Artikkeli pohjautuu näihin tuloksiin. Se nostaa esiin sekä nuorten vahvuuksia että haasteita työelämään siirtymisessä ja tarkastelee, millaisia odotuksia, tarpeita ja kehittämisideoita nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset esittävät. Artikkeli tarkastelee sitä, millaista tukea nuoret tarvitsevat koulutus- ja urasuunnittelussa, millaisia valmiuksia heiltä edellytetään muuttuvassa työelämässä sekä miten oppilaitosten ja työnantajien yhteistyötä voidaan vahvistaa nuorten työllistymisen edistämiseksi.

Nuorten vahvuudet työelämän näkökulmasta

Kyselyn mukaan nuorten vahvuudet liittyvät erityisesti digiosaamiseen ja teknologian hallintaan. Nuoret hallitsevat sujuvasti sosiaalisen median, älylaitteet, sähköiset järjestelmät ja IT-taidot. He oppivat nopeasti ja osaavat etsiä tietoa itsenäisesti verkosta. Nuorten kyky hyödyntää digitaalisia välineitä on merkittävä etu nykyisessä työelämässä.

Toinen keskeinen vahvuus on rohkeus ja avoimuus. Nuoret uskaltavat kertoa mielipiteensä, kysyä tarvittaessa ja puolustaa itseään esimerkiksi epäoikeudenmukaisessa kohtelussa. Nuorilla on vahva itsetunto ja uteliaisuus, mikä tukee heidän kykyään sopeutua uusiin tilanteisiin ja kehittää itseään.

Lisäksi nuoret ovat joustavia ja omaavat uudenlaista ajattelua. He sopeutuvat muutoksiin, näkevät mahdollisuuksia ja haluavat muokata työuraansa omannäköiseksi. Innovatiivisuus ja valmius kohdata tietoteknisiä haasteita nousi myös esillä nuorten vahvuuksina.

> Nykynuoret ovat eläneet jatkuvan muutoksen maailmassa. Muutos ei ole heille uhka, vaan oletusarvo.

Haasteet työelämään siirryttäessä

Vaikka nuorilla on paljon vahvuuksia, he kohtaavat myös haasteita työelämään siirtyessään. Yksi keskeinen haaste on pitkäjänteisyyden ja sinnikkyyden puute. Moni nuori luovuttaa helposti ja kokee työelämän raskaaksi. Tylsien tehtävien hoitaminen ja epäonnistumiset tuottavat haasteita, mikä voi vaikeuttaa työelämässä pärjäämistä.

Toinen haaste liittyy työelämän pelisääntöjen ja vastuun ymmärtämiseen. Työaikojen noudattaminen, poissaolojen ilmoittaminen ja työntekijän velvollisuudet eivät ole kaikille nuorille selviä. Myös lojaliteetti työnantajaa kohtaan ja sitoutuminen työhön ovat asioita, joissa nuoret tarvitsevat tukea.

> Pitkäjänteisyys, sitoutuminen, oman osaamisen sanoittaminen ja esilletuominen, työehtosopimukset, omat velvollisuudet ja oikeudet.

Sosiaaliset ja vuorovaikutustaidot ovat kolmas merkittävä kehityskohde. Peruskäyttäytymistaidot,

asiakaspalvelutilanteet ja yhteistyötaidot ovat heikentyneet. Kommunikaatiossa, erityisesti kirjallisessa viestinnässä, on monilla nuorilla haasteita.

Tuen tarpeet koulutus- ja urasuunnittelussa

Nuoret tarvitsevat monipuolista tukea oman suunnan ja vahvuuksien tunnistamiseen. Uravalmennus, realistinen tieto eri aloista ja mahdollisuus pohtia vaihtoehtoja yksilöllisesti ovat tärkeitä. Koulussa tulisi opettaa selkeästi työelämän pelisääntöjä: miten töissä ollaan, mitä eri ammatit vaativat ja millaisia odotuksia työelämässä on. Myös realismin ja varasuunnitelman merkitys korostuvat.

Nuoret kaipaavat apua ensityöpaikkojen löytämisessä, oman osaamisen sanoittamisessa ja urapolun hahmottamisessa. Tärkeää on myös työelämän pelisääntöjen opettaminen, onnistumisen kokemukset ja realismin lisääminen. Nuorille tulee opettaa, että epäonnistumisia tulee ja että kaikki eivät voi olla tarinan päähenkilöitä. Sosiaalisten taitojen tukeminen ja käytännön kokemusten lisääminen, kuten työpaikkavierailut, ovat tarpeen.

> Turvallista tutustumista työelämään.

Työelämäyhteistyön vahvistaminen

Nuorten työllistymisen edistämiseksi oppilaitosten ja työelämän yhteistyötä tulee vahvistaa. Vastaajat ehdottavat tuettuja työkokeiluja, työelämän edustajien vierailuja kouluissa ja apua työharjoittelupaikkojen löytämisessä. Työpaikan perehdytyksen tulee olla kunnollista, ja nuoren tulee saada ohjausta heti alusta lähtien.

Nuorille tulisi tarjota mahdollisuuksia tutustua työelämään käytännössä erilaisten lyhyiden työkokeilujen, tutustumispäivien, työssäoppimisjaksojen ja oppisopimuskoulutusten kautta. Oppilaitosten tulisi jakaa työelämälle tietoa nuorten työllistämisestä ja työpaikkojen puolestaan rohkeammin työllistää nuoria sekä panostaa heidän perehdyttämiseensä ja ohjaukseensa. Tavoitteena on madaltaa kynnystä siirtyä työelämään ja tarjota heti alkuun positiivisia kokemuksia sekä riittävää perehdytystä ja tukea.

> Kunnon perehdytys työpaikalle. Vanhat asenteet ja vaatimukset romukoppaan ja nähdä nuoret ja nuoren elämä kokonaisuutena.

Yritysten ja työntekijöiden olisi hyvä jalkautua oppilaitoksiin kertomaan omista urapoluistaan, työnkuvistaan ja työelämätaitojen merkityksestä. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään eri alojen työn arkea, palkkausta ja osaamisvaatimuksia.

Kyselyn vastauksissa nostettiin esiin muutamia keskeisiä koulutuksen ja työelämän rajapinnan kehityskohteita. Ensimmäinen niistä on oman työn johtamisen ja työelämätaitojen opettaminen. Nuorille tulisi tarjota valmiuksia ajanhallintaan, aikataulujen noudattamiseen, oppimaan oppimiseen sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Työelämän pelisäännöt ja arjen hallinta ovat olennaisia taitoja, jotka tukevat työssä onnistumista.

Toinen kehityskohde liittyy työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Koulutuksen tulisi tarjota motivoivia oppimiskokemuksia, jotka vahvistavat opiskeluintoa ja auttavat nuoria jaksamaan. Samalla on tärkeää tuoda työelämän rytmiä ja vaatimuksia osaksi koulupäiviä, jotta siirtymä koulusta työelämään olisi mahdollisimman sujuva.

Kolmas keskeinen kehittämistarve on työelämälähtöinen opetus ja täsmäkoulutusten tarjoaminen. Tiiviimpi yhteistyö työnantajien kanssa varmistaa, että koulutus vastaa muuttuvaa työelämän tarvetta. Täsmäkoulutuksia jo työelämässä oleville sekä uravalmennusta opiskelijoille tulisi sisällyttää osaksi koulutusta, ja työelämän edustajien olisi hyvä osallistua koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Nuorten työelämäpolut vaativat joustavuutta, tukea ja yhdessä rakentamista

Nuorten siirtymät työelämään rakentuvat nykyisin epälineaarisina ja pitkittyneinä prosesseina, joissa koulutus, työttömyys, lyhyet työsuhteet ja uudet aloitukset vuorottelevat. Tutkimuksissa kuvatut jojo-siirtymät (Määttä & Westerback 2023, s. 23) näkyvät myös KESTO-hankkeen havainnoissa, sillä nuoret tarvitsevat useita mahdollisuuksia, turvallisia kokeiluja ja vaihtoehtoisia reittejä työelämään kiinnittymiseen. Työpaikoilta tämä edellyttää uudenlaista ymmärrystä nuorten tilanteista sekä valmiutta joustaviin ja yksilöllisiin ratkaisuihin.

Ilmarisen tutkimus (Levanto ym. 2025) vahvistaa havaintoa, että nuorten työelämävalmiuksia ja työkykyä ei tule tarkastella vain yksilön vastuuna, vaan myös työpaikoilla on merkittävä rooli perehdytyksen, palautteen, tavoitteiden ja työssä jaksamista tukevien käytäntöjen rakentamisessa. Nuoret eivät ole yhtenäinen ryhmä ja siksi tuki on kohdennettava todellisten tarpeiden mukaan.

KESTO-hankkeen nuorten kanssa työskentelevien kyselyn tulokset korostavat, että onnistuneet siirtymät syntyvät silloin, kun nuorelle tarjotaan aikaa, tukea ja tilaa oppia sekä mahdollisuus rakentaa realistista kuvaa työelämän vaatimuksista. Näin voidaan luoda kestäviä polkuja, jotka tukevat sekä nuorten työkykyä että työelämäosallisuutta pitkällä aikavälillä. Kesto-hankkeessa tullaan laatimaan muun muassa työelämäpedagogiikan hyvistä käytänteistä ja malleista toimintasuunnitelma ja työkirjat Etelä-Pohjanmaan alueen työelämäpedagogisen osaamisen ja yhteistyön vahvistamiseksi.

Artikkeli on kirjoitettu osana Euroopan unionin osarahoittamaa KESTO – Etelä-Pohjanmaan nuoret tekijät: osaamisella ja tuella kiinni kestävään työelämään -hanketta. Hankkeen tavoitteena on muun muassa kehittää joustavia ja yksilöllisiä koulutuspolkuja, jotka tukevat nuoria matkalla kohti kestävää työelämää. Kirjoittajat toimivat hankkeessa aluekehittämisen ja koulutuksen asiantuntijoina. Lue lisää: KESTO-hanke**Marjo Vistiaho**
Asiantuntija, KESTO-hanke
KM, aluekehittäjä
SEAMK Maakuntakorkeakoulu

Janika Hautaviita
Asiantuntija, KESTO-hanke
KT, aluekehittäjä, KT

Lähteet

Happonen, K.& Kiilakoski, T. (toim.) (2024) *Nuoruuden kolme vuosikymmentä: Nuorisobarometri 2024* Valtion nuorisoneuvosto. Nuorisotutkimusseura.
https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2025/03/nuorisobarometri-2024.pdf

Levanto, S., Smedlund, A., Hinkkanen, N., Matilainen, V., Mertanen, J., Suhonen, I., Vatanen, J. & Martimo, K-P. (2025). *Nuorten työkyky*. Ilmarinen
https://www.ilmarinen.fi/media_global/uutishuoneen-liitteet-ja-lohkot/2025/tutkimusraportti_nuoret_2025_ilmarinen.pdf

Määttä, M. & Westerback, F. (2022). *Nuoret aikuiset työmarkkinoilla ja niiden kynnyksellä – elämänkulun näkökulma.* Nuorisotutkimus, vol. 40 nro 3 (2022), s. 22- 38.
https://journal.fi/nuorisotutkimus/article/view/122542